MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA TA'LIM SIFATINI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.

Jo'rayeva Dilrabo Kamoliddin qizi
Magistrant Guruh:
1-kurs MD2521 G-guruhi magistranti Mutaxassislik:
Ta'lim menejmenti (70410801)
Ilmiy va pedagogik kadrlar tayyorlash markazi
E-mail: Dilraboyyy@gmail.com

Annotatsiya. *Mazkur tezisda maktabgacha ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiluvchi mexanizmlarni takomillashtirish bo'yicha masalalar yoritiladi.. Ta'lim jarayonini tashkil etish, innovatsion metodikalar va pedagogik texnologiyalarni joriy etish bo'yicha zamonaviy yondashuvlar tahlil qilinadi. Maxsus e'tibor tarbiyachilarning roli, davlat tashabbuslari va ta'lim sifatini baholash tizimiga qaratiladi. Tadqiqot bolalar bog'chalarida ta'lim jarayonini optimallashtirish imkoniyatlarini namoyish etadi.*

Kalit so'zlar: *maktabgacha ta'lim, sifat, ta'lim texnologiyalari, tarbiyachi, innovatsiyalar, boshqaruv.*

Аннотация. *В данном тезисе рассматриваются вопросы совершенствования механизмов, направленных на повышение качества дошкольного образования. Анализируются современные подходы к организации образовательного процесса, внедрению инновационных методик и педагогических технологий. Особое внимание уделяется роли воспитателей, государственным инициативам и системе оценки качества обучения. Исследование демонстрирует возможности оптимизации образовательного процесса в детских садах.*

Ключевые слова: *дошкольное образование, качество, образовательные технологии, воспитатель, инновации, управление.*

Abstract. *This thesis addresses the issues related to improving the mechanisms aimed at enhancing the quality of preschool education.. It analyzes modern approaches to organizing the educational process, implementing innovative methods and pedagogical technologies. Special attention is given to the role of educators, government initiatives, and the system for assessing the quality of education. The study demonstrates opportunities for optimizing the educational process in kindergartens.*

Keywords: *preschool education, quality, educational technologies, educator, innovation, management.*

KIRISH

Zamonaviy maktabgacha ta’lim bolaning shaxsini shakllantirishning poydevori hisoblanadi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyev ta’kidlaganidek: «Har bir bola o‘z iqtidor va qobiliyatini namoyon eta olish uchun erta yoshdan sifatli ta’lim olishi kerak» [1, c. 1].

So‘nggi yillarda respublikada maktabgacha ta’limga innovatsion yondashuvlar faol joriy etilmoqda, bolalar bog‘chalari moddiy-texnik bazasi rivojlantirilmoqda, pedagoglar malakasi oshirilmoqda. Muhim yo‘nalish — ta’lim jarayonini baholash va sifatini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish. Tadqiqotning asosiy maqsadi — maktabgacha ta’lim sifatini oshirishning samarali mexanizmlarini aniqlash va ularni joriy etish bo‘yicha amaliy tavsiyalar berish [2, c. 3].

ASOSIY QISM

Maktabgacha ta’limga zamonaviy yondashuvlar. Maktabgacha ta’lim sifati faqat ta’lim dasturlari bilan emas, balki pedagoglar tayyorgarligi darajasi, ta’lim makonining tashkil etilishi va zamonaviy texnologiyalarning qo‘llanilishi bilan belgilanadi. O‘zbekistonda rivojlantiruvchi ta’lim metodikalari, o‘yin texnologiyalari va loyiha faoliyati elementlari faol qo‘llanilmoqda [4, c. 45].

Muhim jihat – bolaga individual yondashuv bo‘lib, uning psixologik, jismoniy va kognitiv xususiyatlarini hisobga oladi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, pedagogik qo‘llab-quvvatlash darajasi yuqori bo‘lgan bolalar bog‘chalarida ta’lim oladigan bolalar nutq, diqqat va ijtimoiy moslashuv ko‘rsatkichlari bo‘yicha yaxshiroq natijalarni namoyish etadilar [6, c. 67].

Tarbiyachilar roli va innovatsion metodikalar. Tarbiyachi sifatli ta’lim jarayonini tashkil etishda asosiy shaxs hisoblanadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar o‘yin metodlarini, interaktiv mashg‘ulotlarni, STEM elementlari va ijodiy loyihalarni o‘z ichiga oladi [7, c. 33].

Innovatsion texnologiyalarni qo‘llash nafaqat bolalarning bilim va ko‘nikmalar darajasini oshirishga, balki ularda tanqidiy tafakkur, kommunikativ va ijtimoiy kompetensiyalarni shakllantirishga imkon beradi. Ta’lim sifatini muntazam baholash, kuzatuv, test va pedagogik monitoring metodikalarini qo‘llash orqali muammolarni o‘z vaqtida aniqlash va bartaraf etish imkonini beradi [14, c. 1].

Davlat tashabbuslari va sifatni boshqarish mexanizmlari. Maktabgacha ta’lim sohasidagi davlat siyosati yagona standartlar tizimini yaratish, infratuzilmani rivojlantirish va kadrlar malakasini oshirishga qaratilgan [2, c. 3; 3, c. 9]. Muhim element – pedagoglarni attestatsiya qilish, ta’lim hujjatlarini tekshirish va ta’lim jarayonini monitoring qilishni o‘z ichiga olgan ichki va tashqi sifat nazorati tizimini joriy etish [10, c. 74].

Sifatni oshirishning samarali mexanizmlari quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

– pedagoglar malakasini tizimli oshirish;
– zamonaviy ta’lim texnologiyalaridan foydalanish;
– muntazam pedagogik monitoring;
– ota-onalarni ta’lim jarayoniga jalb qilish;
– professional tashabbus va ijodkorlikni rag‘batlantirish.

Innovatsiyalarni joriy etishning istiqbollari va muammolari. Ijobiy tendensiyalarga qaramay, muammolar mavjud: malakali kadrlar yetishmasligi, moliyalashtirish cheklanganligi, pedagoglarning past motivatsiyasi va natijalarni baholash tizimining yetuk emasligi [9, c. 12].

Ushbu muammolarni quyidagilar orqali hal qilish mumkin:

– pedagoglarni qo‘llab-quvvatlash va motivatsiya dasturlarini yaratish;
– zamonaviy ta’lim texnologiyalarini integratsiya qilish;
– ta’lim natijalarini baholashning yagona metodikasini ishlab chiqish;
– moddiy-texnik bazani mustahkamlash.

Shunday qilib, ushbu mexanizmlarni kompleks qo‘llash maktabgacha ta’lim sifatini oshirish va bolaning muvozanatli rivojlanishini ta’minlash imkonini beradi [15, c. 53].

XULOSA

Maktabgacha ta’lim sifatini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish kompleks yondashuvni talab etadi. Asosiy yo‘nalishlar quyidagilardir: pedagoglar malakasini oshirish, innovatsion metodikalarni joriy etish, monitoring va baholash tizimini takomillashtirish, ota-onalarni jalb etish. Ushbu chora-tadbirlar bolaning zarur kompetensiyalarini shakllantirishni ta’minlaydi, maktabda muvaffaqiyatli o‘qishini va keyingi ijtimoiy moslashuvini asoslaydi.

Maktabgacha ta’lim sifatini yaxshilash bo‘yicha tizimli ishlar davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishi va mamlakatda ta’limning strategik rivojlanishining asosi bo‘lishi lozim.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Mirziyoyev Sh. «Maktabgacha ta’lim tizimini rivojlantirishga qaratilgan islohotlar natijadorligi tahlil qilindi» // Prezident Respublikasi O‘zbekiston — rasmiy veb-sayt. — 2018. — 14 fevral.
2. Mirziyoyev Sh. «O‘zbekiston Prezidenti maktabgacha ta’lim sohasida xalqaro hamkorlikni kengaytirish bo‘yicha muhim tashabbuslarni ilgari surdi» // Prezident Respublikasi O‘zbekiston — rasmiy veb-sayt. — 2022. — 15 noyabr.

3. Mirziyoyev Sh. «Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida sifat va imkoniyatlarni takomillashtirish — davlat va hamkorlik choralari» // iibb.uz — rasmiy veb-sayt. — 2025. — 9 sentabr.
4. Toshtemirova D. TARBIYACHINING maktabgacha ta’lim tashkilotida ta’lim-tarbiyaviy ishlarni tashkil etishdagi o’rni // Maktabgacha ta’lim jurnali. — 2022. — № 1.
5. Buronova S. Maktabgacha yoshdagi bolalar ta’lim-tarbiyasida mahalla, oila va maktabgacha ta’lim tashkilotining beqiyos o‘rni // Maktabgacha ta’lim jurnali. — 2021. — № 3.
6. Muxabbat. MAKTABGACHA TA’LIM — uzluksiz ta’limning boshlang‘ich bo’g’ini // Maktabgacha ta’lim jurnali. — 2022. — № 3.
7. «Maktabgacha ta’lim muassasalaridagi bolalar tarbiyasini shakllantirish» // Maktabgacha ta’lim jurnali. — 2023. — Vip. mart.
8. Bagautdinova S.F., Ponomareva O.V. Sovershenstvovanie kachestva doshkol’nogo obrazovaniya s pomoshch’yu shkal ecers-r: "za" i "protiv" // Naucho-metodicheskoe obespechenie otsenki kachestva obrazovaniya. — 2018. — № 1 (4). — S. 76–78.
9. Grigoryeva L.V. Teoreticheskie predstavleniya o faktorakh kachestva doshkol’nogo obrazovaniya // Vestnik nauki. — 2022. — № 1 (46). — S. 12–17.
10. Dryagina I.S. Tekhnologiya vnutrenney otsenki kachestva doshkol’nogo obrazovaniya // Nizhegorodskoe obrazovanie. — 2018. — № 2. — S. 162–168.
11. Telnuk I.V., Khudik V.A. Metodika otsenivaniya kachestva doshkol’nogo obrazovaniya // Korrektsionno-pedagogicheskoe obrazovanie. — 2020. — № 4 (24). — S. 54–66.
12. Shrayner O.V. Otsenka kachestva doshkol’nogo obrazovaniya kak sotsiologicheskaya problema // Sotsiologiya. — 2022. — № 3. — S. 347–354.
13. Sylva K., Melhuish E., Sammons P., Siraj-Blatchford I., Taggart B. The effects of early childhood education and care quality on academic competences in early primary school: A systematic review and meta-analysis // European Journal of Psychology of Education. — 2025. — Vol. 40, Article 110.
14. Urban M., Vandenbroeck M., Lazzari A. Meta thematic analysis of quality in early childhood education and care // Humanities and Social Sciences Communications. — 2023.
15. Fleer M., Hedges H. Process Quality in Early Childhood Education and Care in Australia: A Systematic Literature Review // Early Childhood Education Journal. — 2024. — Vol. 53.